

Zivju dzenītis LASĪTTAKA

Please scroll down for English

Vēstuli Lasīttakai raksta ornitologs
Viesturs Ķerus

Sveicināts!

Man prieks, ka izdevies piesaistīt Tavu uzmanību! Tagad kādu brīdi pastāvi mierīgi tepat! varbūt tā Tu iegūsi kaut ko vērtīgu.

Tāpat arī zivju dzenītis piestāj skrējienā virs Gaujas, apsēžas uz kāda zara upmalā un vēro ūdeni. Ko viņš tur vēro? Viņš nolūko sev zivi. Kad pamanīs, tad - plunkš - ūdenī iekšā un pēc brīža būs atpakaļ uz zara ar medījumu knābī. Pēc mirkļa tas jau atkal, skaļi pīkstēdams, aizzibēs kā zila liesma virs ūdens.

Tātad zivju dzenīša nosaukuma pirmais vārds nemānās - šo putniņu tiešām interesē zivis. Bet kā ar to "dzenīti"? Te nu gan nezinātājs var tikt aizvests neceļos, jo dzeņu radinieks gan zivju dzenītis nav. Pie šāda vārda tas droši vien ticis tāpēc, ka tam, gluži kā dzenim, ir ass knābis. Tuvāki zivju dzenīša radinieki ir bišu dzenis (kas arī, protams, nav dzenis) un zaļā vārna (kura, jā, patiesībā nav vārna).

Vēl viena kopīga iezīme zivju dzenītim un īstajiem dzeņiem ir tā, ka tie ligzdo caurumos. Dzeņu gadījumā šie caurumi ir koku dobumi, bet zivju dzenītis rok alas upju krastos. Tieši tāpēc ligzdošanas sezonas laikā - no aprīļa līdz augustam - tos visbiežāk var manīt upēs ar stāviem krastiem - kā šeit. Alu rok abu dzimumu putni kopā, un arī turpmāk zivju dzenīšu attiecībās valda liela dzimumu līdztiesība. Mātīte izdēj septiņas olas, bet ar to perēšanu un mazuļu barošanu nodarbojas abi pāra putni. Ja mātīte dēj otro vai trešo reizi sezonā, tēviņš var uzņemties iepriekšējā perējuma mazuļus izbarot viens pats. Ir ziņas arī par gadījumiem, kad notiek otrādi - tēviņš viens pats izperē nākamā dējuma olas, kamēr mātīte baro iepriekšējo perējumu. Ja tēviņš sapārojas ar divām mātītēm, kā tas zivju dzenīšiem mēdz gadīties, tad tas arī piedalās abu mātīšu perējumu aprūpē.

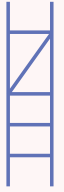
Zivju dzenīšu mazuļi ir ligzdguļi un ligzdā pavada 23-27 dienas, līdz pilnībā apspalvojas. Pēc ligzdas atstāšanas dažu dienu laikā jaunie

putni kļūst neatkarīgi. Un kas gan viņiem cits atliek - vecāki tos patriec no savas teritorijas un pievēršas nākamajam perējumam. Taču neatkarība ir bīstama - jaunie putni vēl var nebūt prasmīgi zivju ķērāji, un, mēģinot nirt, tie var samirkt un noslīkt. Tiek uzskatīts, ka tikai puse ligzdu atstājušo mazuļu nodzīvo ilgāk par divām nedēļām un vairāk nekā 70 % nenodzīvo pat vienu gadu. Šeit izpaužas viens no dabas likumiem - tie, kas daudz mirst, arī ražīgi vairojas (zivju dzenītim var būt pat četri perējumi gadā), un tāpat nelielais izdzīvojušo putnu skaits ļauj populācijai saglabāt stabilitāti.

Labi, tagad skrien tālāk! Varbūt kaut kas vērtīgs ir arī aiz nākamā upes līkuma.

Ar sveicienu
Viesturs Ķerus, ornitologs
Latvijas Ornitoloģijas biedrība

The common kingfisher LASĪTTAKA

The letter to “Lasīttaka” is written by ornithologist
Viesturs Ķerus

Hello!

I am glad to have caught your attention! Stand quietly here for a while! You may obtain something valuable.

The common kingfisher also stops in its run over the River Gauja, sits on a branch by the river bank and watches the water. What is he watching for? He is aiming for a fish. When he will notice it, then - plunk - he will submerge in the water, and after a while will be back on the branch with his catch in the beak. After a moment, it will once more flash like a blue flame above the water with a loud peep.

Fisher by name and fisher by nature - this bird is really interested in fish. But why does its name in Latvian resembles “woodpecker” - dzenītis? Here those Latvians not in the know can be misled, because the kingfisher is no relative of the woodpecker. This confusion may have come about because a kingfisher, like a woodpecker, has a sharp beak. Closer relatives of the kingfisher are the bee-eater (which, of course, is not a woodpecker either) and the European roller (which, incidentally, does not roll anywhere).

Another common feature shared by kingfishers and woodpeckers is that they nest in holes. In the case of woodpeckers, these holes are tree cavities, while the kingfisher digs caves on the banks of rivers. That is why during the nesting season - from April to August - they can most often be observed near rivers with steep banks, just like here. Both females and males dig the hole together, and a great deal of gender equality in the kingfisher relationship is present in the next period, as well. The female lays seven eggs, but both male and female sit on the eggs to hatch them and feed their young. If the female lays for the second or third time in the season, the male can undertake to feed the previous juveniles alone. There are also reports of the opposite - the male hatches the eggs of the next lay alone, while the female feeds the previously hatched young. If a male mates with two females, which can happen in case of kingfishers, then he also takes part in the care of the young brought into the world by both females.

.

Kingfisher hatchlings are incessors and spend 23-27 days in the nest until they are fully feathered. Within a few days of leaving the nest, the young birds become independent. And what else is left for them to do - the parents chase them away from their territory and turn to raising their next brood. But independence is dangerous - young birds may not yet be skilled fish catchers; they may get wet and drown when attempting to dive. It is estimated that only half of the young birds that leave the nest survive for more than two weeks and more than 70 % do not even reach one year of age. Here is one of the laws of nature - those with a high mortality also reproduce a lot (the kingfisher can have up to four broods a year), and even the small number of surviving birds allows the population to remain stable.

Now run on! Maybe something valuable awaits behind the next bend of the river.

Very best,
Viesturs Ķerus, ornithologist
Latvian Ornithological Society

-